

Óriás téglák — kis házakhoz

Családi házakhoz, egyedi tervezésű épületekhez házigyári panel kevésbé alkalmas, a hagyományos kisméretű téglá pedig nem gazdaságos, mert a felrakás sok munkát és kötőanyagot igényel. A célra mindkettőnél jobban megfelel az újfajta „óriás téglá”, amelynek gyártását megkezdték a szentesi téglagyárban. Ennek fontos feltételként ötvenmillió forint értékű rekonstrukciót valósítottak meg. Olyan korszerű automata gépeket szereltek fel, amelyek a legalkalmasabbak a hagyományosnál ötször-nyolcször nagyobb méretű üregestéglablokkok tömeges gyártására. Így a korábbi 30 millió helyett 45 millió kistéglának megfelelő mennyiségű, újfajta téglablokk kerül ki évente az üzemből — a korábbinál kisebb létszámmal.

A berendezések ugyanis — amelyek február eleje óta már teljes üzemmel termelnek — jó részt automatizáltak. Az agragbányászatot gé-

pesítették, a földgázfűtési egétokelemencékbe kézi rakodású kocsik helyett önműködő rakodó-szállító eszközök továbbítják a nyers téglát. A nehéz fizikai munkát szinte teljesen megszüntették. A rekonstrukció legimpozánsabb létesítménye a 30 méter átmérőjű, felül üvegfalú agyagtároló-henger. Ebben 8000 köbméter — vagyis két hónapra elegendő — agyag fér el. Így lehetséges, hogy a gyár ilyenkor, fagyos, téli időszakban is termel.

D. B.

Korszerűsítés, termelés

Új szakaszához érkezett az V. ötéves terv egyik legnagyobb élelmiszer-ipari beruházása, a Bócsa község határában működő Borsodi Sörgyár rekonstrukciója. A két, egyenként kétezer-négyezer hektoliteres előerjesztő kád után megkezdték a hatszáz hektoliteres nyomókádak szerelését.

Az 500 millió forintos beruházást igénylő rekonstrukciót folyamatos termelés mellett oldják meg, s így már az idén százötvenezer hektoliterrel emelkedik a sörgyár kapacitása.

Szőlőprogram

A balatonfelvidéki történelmi borvidéken a Badacsonyi Állami Gazdaság mintegy 10 éves program keretében megkezdte a szétszórta elhelyezkedő apró parcellák táblásítását. A balatonfelvidéki nagyüzemi szőlőtermelés egyik gátja a gazdaság örökölt egy-két holdas par-

celláinak széttagoltsága. A meredek hegyoldalakon teraszok kialakításával teremtik meg a nagyüzemi szőlőtermesztés feltételeit. Balatonvilágoson, Balatonfüreden és Tihany körzetében e munkák már előrehaladott állapotban vannak.

Retek és költészet

Teóriaként kimondani, hogy a retektermesztéstől egyenes út vezet a költészetig — meredek tétel lenne. Legalább olyan, mintha azt állítaná valaki, hogy semmilyen út nem vezet. Ez a kétféle fölfogás kergette egymást Ságváritelepen, a Művelődési Otthonban, ha leegyszerűsítjük a vitát.

mondja, itt lakik ugyan tízenöt éve a telepen, de összesen egy esetre emlékszik, amikor beült előadásra hallgatónak. Nem nagy ajánlólevél ez a szürke tény.

— Mivel fogadták, amikor jelentkezett népművelőnek? — Azt mondták, képzélek el minden rosszat, ez nehéz terület.

— Mitől nehéz? — Mert itt olyan emberek laknak.

— És? — Embere válogatja. Van, aki azt mondta, nem érünk mi rá az ilyesmire, és rá se nézett a hirdető táblára. Olyanok is vannak, akik jövőrenek.

— Bátorság kellett hozzá, hogy ilyen bevezető után elvállalta.

— Mindenkiben motoz valami. Mindig pedagógus szerettem volna lenni. Az nem sikerült, belevágtam ebbe.

— Mivel kezdte? — Első előadásra Váradi Hédit hívtuk, verseket mondott. Előtte az izgalomtól nem tudtam aludni, utána az örömtől: kétszázötvenen jöttek. Azóta már olyan előadás is volt, amelyikre nem fért be mindenki. Rozoga hokedlin is ülték.

Megtört a jég, ez is nagy szó, de kevés az üdvösséghez. A közművelődés rendszeres ráhatásról szeret beszélni, a munka értelmét az adja.

Nem zárták be

Népművelők értekezletén hallottam a napokban, hogy az is fölmerült már, be kellene zárni a Ságvári Endréről elnevezett művelődési házat, és átadni annak, aidi többre megy vele. A magyarázat világos és egyszerű: amolyan házra csak kiteszik a táblát, de bele nem jár senki, az nem éri a pénzt.

Nem voltam ott, amikor a radikális megoldás fölmerült, de sejttem, milyen érvek hangoztak el akkor. Sok-sok kudarcba befáradt emberek, a művelődési ház kilincsét egymásnak adó népművelők egybehangzóan mondhatták, hogy az itteni népek nem kell a kultúra, ha tálcán teszik elé, akkor sem. Mert ez nem csinál mást, mint elmegy reggel dolgozni, rohan haza délután, be a kertbe, és amíg rá nem sötétedik, ott piszlog. Estére kelvén holtfáradt, örül, ha lefeküdt.

Mindig elkeseredek, ha emberek csoportjára mondja valaki, hogy a kultúra és ő úgy megférnek egymás mellett, hogy semmi közük nincs egymáshoz. Sok embert ismerek, akiknek valóban nem sok hajszáluk görbült meg a tudományokért, olyanokat is, akik elfordulnának, ha proféta mandaná nekik az ígét akkor is, de fölborzol, ha egy tájegységre, egy falura vagy egy városrésze mondják ezt. Akkor is, ha bizonyíték van rá: nem teszik be lábukat az emberek a művelődési házába.

Szerencsére nem tettek lakatot az ajtóra, nem adták ki a terméket laskagomba termesztésére, hanem kerestek egy új igazgatót. És megértént a csoda — mondták a népművelők tanácskozásán —, elkezdtek járni az emberek verseket hallgatni. A longó üres ház fogalmát föl-váltotta a teltház valósága. Mi történt valójában? Mert, hogy nem csoda, az biztos.

Mindig elkeseredek, ha emberek csoportjára mondja valaki, hogy a kultúra és ő úgy megférnek egymás mellett, hogy semmi közük nincs egymáshoz. Sok embert ismerek, akiknek valóban nem sok hajszáluk görbült meg a tudományokért, olyanokat is, akik elfordulnának, ha proféta mandaná nekik az ígét akkor is, de fölborzol, ha egy tájegységre, egy falura vagy egy városrésze mondják ezt. Akkor is, ha bizonyíték van rá: nem teszik be lábukat az emberek a művelődési házába.

Szerencsére nem tettek lakatot az ajtóra, nem adták ki a terméket laskagomba termesztésére, hanem kerestek egy új igazgatót. És megértént a csoda — mondták a népművelők tanácskozásán —, elkezdtek járni az emberek verseket hallgatni. A longó üres ház fogalmát föl-váltotta a teltház valósága. Mi történt valójában? Mert, hogy nem csoda, az biztos.

Kevés-e?

— Kertes házak vannak itt körös-körül, azokat hívtuk, akik kertészkedni szeretnek.

— Segítség? — Férjemnek kertészet a kenyere. Harmincan-egyvenen minden előadásra, eljönnek, de magát az előadást kevésnek tartják. Járnak bemutatásra, elmentek már Csongrádra is, Szentestere is, vagy megbeszélnek, melyik kertben mikor találkoznak. Ezt a csoportot a szakma éléti, de ha más előadásra hívjuk a tagjait, oda is jönnek.

— Más? — Nagy dolgokat nem találtunk ki. Van egy díszítőművészeti szakkörünk, odátérmeztetesen az asszonyok járnak. Amíg hímeznek, alkalmanként előadásokat is hallgatnak. Összetartanak, szeretnek ide járni, ez talán a legnagyobb eredmény.

— A folytatást akár ki is lehet találni: vannak még nyugdíjasok és fiatalok.

— A nyugdíjasoké az Asszonyok klubja. Aki csak ol-

vasgatni jön ide, az is jól érzi magát. Sok folyóirat jár ide. Bevallom — csöndben mondom csak — mi megszűnik a törvényt. Össze kellene gyűjtenünk a folyóiratokat, és megőrizni. Nálunk előfordul, egy-két hétig itt van, olvassa, aki akarja, és hazaviszi valaki. Akkor sem pörölnék, ha nem hozza vissza. Aki olvasni akarja, csak az viszi haza. Erre jó éppen a folyóirat, hogy olvassák. Aki nem hozza vissza, legfőbb részben tovább adja. Jártunk már múzeumban is közösen, eimentünk a Fűvészkertbe is. Villamossal, busszal egy teljes nap ráment. Öregjeink többsége csekély nyugdíjat kap, minden olyan előadásra, ahol belépődíjat szedünk, tiszteletjegyet adunk a nyugdíjasoknak. A fiatalok? Ami itt van, még ifjúsági klubnak nem mondható, alkalmanként táncos estet rendeznek, ők muzsikálnak. De ők is eljönnek, ha előadás van nálunk, akkor is.

Ennyi, amit Ságváritelep közművelődéséről elmondhatunk. Nézhetnénk úgy is, hogy sok minden jó lenne még ide, és mondhatnánk hozzá, hogy jámbor elégedettség vesz erőt rajtunk, ha itt meg akarunk állni, de nem innen kell néznünk. Majdnem bezárták, és talán senki nem szólt volna ellene a kultúra várományos fogyasztói közül. Most nehéz lenne bezárni.

Horváth Dezső

Pártnapok gazdasági munkánkról

Február közepétől pártnapokat tartanak Csongrád megyében gazdasági építőmunkáink időszerű kérdéseiről. tavalyi eredményeinkről és ideál országos, valamint helyi teendőinkről.

Február 14-én, kedden délután negyed 3-kor a tanácsipari vállalatok dolgozóinak az ecsetgyárban Ludányi István tart előadást.

Február 15-én, szerdán délután 4 órakor a Gabonatermesztési Kutató Intézetben dr. Egertő Emese lesz az előadó.

Február 16-án, csütörtökön délután fél 3-kor az Öntödei Vállalatnál Papdi József, az

Minden jelentkezőt fölvesznek

Tanyai óvoda Rözskén

A 3-6 éves csöppsegekből munkaerő lesz egyszer, s ha jól szervezi meg nevelésüket a társadalom, kvalifikált munkaerő lesz belőlük, aki nemcsak szakkortat tud hordani, hanem bonyolult gépsorokat irányít, szervez, szellemi alkotómunkát végez. Mi több, gazdag, sokoldalúan fejlett, egészséges személyiség lehet, harmonikus, magukba zárkózott kis vadócok. Ezután lett egész éves a nevelést. Aki 6 éves koráig ingerszegény környezetben, elfoglalt felnőttek között él, eszik, iszik, nem felesleg, nem rosszkodik, az iskoláskorára olyan hátrányba kerül a manuális munkát, eszközhasználatot már megszokott, magát folyamatosan kifejezni tudó, hosszabb ideje gyerekközösségekben élő társával szemben, hogy az életben nem tudja behozni.

A tévész is megtoldotta egy hónappal. 60-ben már nyolc hónapra nőtt az óvodáév, valahol nem indult idényóvoda, nekünk adták az oda szánt pénzt.

Bekerült közben az első tanyai óvodás évfolyam az iskolába, lemérhettük az eredményt: ezek a gyerekek meg tudtak szólni, ceruzát fogni, nem voltak dacos, magukba zárkózott kis vadócok. Ezután lett egész éves a kancsalszéli tanyai óvoda.

— Miben különbözik a tanyai óvoda a községi vagy városi óvodáktól? — Itt nyáron a legelfoglaltabbak a szülők, télen viszont több idejük van a gyerekekkel foglalkozni. Rosszabbak az utak is télen, nehezebb elhozni a gyerekeket. Van ebben lehetőség is: télen lehet programokat rendezni a felnőtteknek is, mikor jönnek a gyerekekért. Messze hullámlzik az a kultúra, amit a gyerekek magukkal visznek az óvodából. Olyankor látom eredményt a befektetett pénznek, munkának, mikor meséll nekem az egyik anyuka, hogy öt-estendő kislánya megkérdezte, miért esznek mindent kanállal, és miért nem mosnak fogat esténként.

kisártermelés, ott gyerekek is születnek ma is, ezután is. A helyi szövetkezeteken, tanácsokon, iskolákon múlik, hogy sikerül-e csökkenteni a tanyai életformából adódó hátrányokat. Erre is fel lehetne használni a régi iskoláépületeket — fejezte be az igazgató.

A kistermelés támogatása, a tanyavilág megszűnésének késleltetése gazdasági kompromisszum, mely nemcsak a kimagasló terméseredményeket produkál, hanem konzervatív egy embertelen életformát is. Látástól vakulásig dolgozik a tanyai ember, s az élet teljességéből gyakran nem is lát mást, mint a munkát, és az érte kapott anyagiakat. Az itt születő kisgyerekek hátrányos helyzetbe kerül akkor is, ha három Zsiguli áll a tanyaúdvoron.

Hallottam már szakszövetkezeti óvodáról, ahová felvették a könyvelőnek, pénztárosnak, előadónak a gyerekeket, de a tíz-tizenöt hizót, száz mázsa paprikát átadó parszeptember gyerekére nem gondoltak.

Mondom, nem vagyok híve a tanyai életforma fenntartásának, de ha arra szükség van, hogy termeljen a tanya, hagyományos módszerekkel, rengeteg nehéz munkával akkor nem szabad méricskélteni, a városi, üzemi viszonyokhoz hasonlítani az alapvető kommunális létesítmények fenntartási költségeit sem.

— Az iskolai előkészítő osztályok jók, hasznosak, de nem helyettesíthetik az óvodát, ahol nem egy, hanem három évig foglalkoznak a gyerekekkel. Az iskolák körzetesítését még az alsó tagozatosok is erősen megsínylik. Az iskola-előkészítést ki kell vinni a tanya. A férőhelygondokat megoldanak az elnéptelenedett iskolák. A közművesítést megoldhatják a szakszövetkezetek, a fenntartás pedig akár önköltségek alapon is megérné a szülőknek. Fej lehetne venni a kapcsolatot az óvónképzővel, főiskolával, egyetemmel, hogy ne csak Zánkára menjenek szakmai gyakorlatra a pedagógusjelöltek, hanem ide, a külterületre is, ahol nehezebb, de sokkal halálabb feladat várna rájuk.

— Most mérte föl a megyei tanács a tanyai iskolák helyzetét, a kiürült épületek hasznosításának módját. Ahol életképes a tanya-rendszer, konzerválódik a

Az iskolai előkészítő osztályok jók, hasznosak, de nem helyettesíthetik az óvodát, ahol nem egy, hanem három évig foglalkoznak a gyerekekkel. Az iskolák körzetesítését még az alsó tagozatosok is erősen megsínylik. Az iskola-előkészítést ki kell vinni a tanya. A férőhelygondokat megoldanak az elnéptelenedett iskolák. A közművesítést megoldhatják a szakszövetkezetek, a fenntartás pedig akár önköltségek alapon is megérné a szülőknek. Fej lehetne venni a kapcsolatot az óvónképzővel, főiskolával, egyetemmel, hogy ne csak Zánkára menjenek szakmai gyakorlatra a pedagógusjelöltek, hanem ide, a külterületre is, ahol nehezebb, de sokkal halálabb feladat várna rájuk.

— Most mérte föl a megyei tanács a tanyai iskolák helyzetét, a kiürült épületek hasznosításának módját. Ahol életképes a tanya-rendszer, konzerválódik a

Tanács István

Napirenden A KISZ-isták munkája

A munkahelyi KISZ-alszervezetek ezekben a hetekben személyre szólóan értékelik az ifjúkommunisták tavalyi munkáját, s az eredményekre alapozva — meghatározzák ideit teendőiket. A feladatok nagyok: 1978-ban a dolgozó KISZ-ek valamennyi területtel összefüggő akcióikat a bafékony és minőség munkavégzés szolgáltatásba állítják.

Amint a KISZ Központi Bizottságának ifjúmunkás osztályán elmondották: a területi mozgalmak, akciók alapjának továbbra is a szocialista és az ifjúsági brigádokat tekintik. Ahol a fiatalok száma és a gazdasági körülmények lehetővé teszik, ifjúsági brigádokat szerveznek, mintegy „előiskolájául” a szocialista brigádmozgalomnak. (Napjainkban a brigádmozgalomban mintegy 600 ezer fiatal vesz részt.) Az elkövetkező hetekben, hónapokban fontos feladat: valamennyi munkahelyen ismerkedjenek meg a KISZ-ek a szocialista brigádvezetők V. országos tanácskozásának ütemterveivel, hasznosítsák az ott elhangzottakat. Az ifjúmunkás szervezet javasolja, hogy

az értelmiségi munkakörökben is szervezzék meg az ifjúsági brigádokat; a fiatalok és munkaközösségei tartalmatlan munkakapcsolatra léphetnének munkásbrigádokkal, kölcsönösen segítve egymást feladatait teljesítésében.

Ebben az esztendőben is fiatalok ezrei nevezését várják a népszerű Ki minek mestere? és a Ki minek szakértője? vetélkedőkre. A vetélkedőket valamennyi KISZ-szervezet a gazdasági és a szakszervezeti szervekkel, a tudományos egyesületekkel közösen rendez meg. S ami ugyancsak lényeges, a termelést segítő erőpróba nyitva áll nemcsak a KISZ-tagok, hanem a KISZ-en kívüli fiatalok számára is.

Február végéig közzéteszik az Alkotó Ifjúság pályázat kiállítás munkahelyi felhívásait. A KISZ-szervezetek aktivitásán múlik: a pályázó fiatalok mindenütt a helyi gazdasági feladatok eredményes megoldásához, a műszaki fejlesztés előmozdításához igaziták vállalkozásaikat. A kiemelkedő teljesítmények bemutatására 1978 őszén ágazati kiállításokon és konferenciákon lesz mód.